

96 % педагогів та 83 % студентів. На думку 82 % респондентів, розвиток освітніх систем та професійне консультування на основі використання ІКТ значно покращує якість освітнього процесу, суттєво розширює можливості надання як базових, так і додаткових освітніх послуг.

Незважаючи на те, що освітньо-консультативне середовище характеризується не лише перевагами, а й певними ризиками, проте проблемні питання можуть бути вирішені шляхом побудови науково обґрунтованої концепції функціонування інформаційно-консультативного середовища закладу освіти, що ґрунтується на адаптивному підході.

Бібліографія:

1. Лаврентьева, О.О., Кучма, О.І., Скрипник, Л.В. (2020). Проектування змісту інформаційно-консультативного середовища закладу освіти. *Освітній вимір*. Вип. 2 (54). С. 148-164.

Адаптивність освітнього процесу в системі внутрішнього забезпечення якості у закладі вищої освіти

Полякова Ганна Анатоліївна

anna.polyakova@hneu.net

Якість вищої освіти належить до пріоритетних напрямів стратегічного розвитку вищої освіти, серед яких розбудова дієвої системи внутрішнього та зовнішнього забезпечення і моніторингу якості вищої освіти [4].

Такі ключові поняття, як «освітній процес», «якість вищої освіти», «якість освітньої діяльності», «забезпечення якості», визначені на законодавчому рівні (Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту»).

Освітній процес – це «система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на розвиток особистості шляхом формування та застосування її компетентностей» [1].

Якість освіти – це «комплекс характеристик освітнього процесу, що визначають послідовне та практично ефективне формування компетентності та професійної свідомості. Це певний рівень знань і вмінь, розумового, фізичного й морального розвитку, якого досягли випускники освітнього закладу відповідно до запланованих цілей навчання і виховання» [5].

Якість вищої освіти визначається як «відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості» [2].

Для гарантування, підтримки та поліпшення якості у закладах вищої освіти вибудовується система внутрішнього забезпечення якості, яка являє собою інтеграцію політики, стратегії, процедур, що здійснює заклад вищої освіти для безперервного вдосконалення якості освітнього процесу, якості освітнього

середовища, в якому якість освітніх програм, якість процесів навчання і викладання, якість навчальних результатів, ресурсне забезпечення відповідають затвердженим стандартам, потребам стейкхолдерів, нормативним вимогам зовнішнього забезпечення якості (рис. 1).

Рис. 1. Сутність внутрішнього забезпечення якості освіти у закладі вищої освіти (далі – ЗВО)

В умовах прискорення змін (соціальних, політичних, технологічних, економічних) все більшої актуальності набуває здатність соціально-педагогічних систем до адаптаційних процесів.

Адаптація визначається як процес: пристосування систем, що самоорганізуються, до умов середовища, які змінюється; пристосування індивіда до змін навколишнього середовища [3, с. 7].

Адаптивність розглядається як характеристика соціально-економічної системи, необхідної для визначення характеру та ступеня структурних змін на мезорівні. Спираючись на роботу В. Ячменьової, З. Османової щодо сутності понять «адаптація» та «адаптивність», значимо, що проявами адаптивності є здатність системи до самозбереження, пристосування, структурної перебудови, перетворення, пристосування в умовах нестабільності [6], здатність до спрямованої самоорганізації, саморегулювання.

Адаптивність освітнього процесу в у закладі вищої освіти має спрямовуватись: на врахування викликів та тенденцій змін: тенденцій глобальних змін (соціальних, технологічних, економічних трендів; світові тенденції змін освітньої галузі; тенденції розвитку вищої освіти в Україні; місію, візію, стратегію розвитку закладу вищої освіти; на відповідність вимогам до якості освіти: стандартам і рекомендаціям входження в Європейський простір вищої освіти, зокрема студентоцентроване навчання, викладання та

оцінювання; стандарти вищої освіти; внутрішнім стандартам якості (вимогам системи внутрішнього забезпечення якості); на потреби розбудови адаптивних систем навчання на основі ІКТ (для забезпечення індивідуалізації та персоналізації навчання).

Для пристосування до умов, що змінюються та забезпечення якості освіти потрібні певні процедури, до яких належать: моніторинг, оцінка (самооцінка), саморегуляція.

Моніторинг, самооцінка, саморегуляція якості освітнього процесу передбачає: моніторинг результатів навчання, моніторинг якості контингенту добувачів (вхід, просування за індивідуальною траєкторією навчання), опитування внутрішніх стейкхолдерів (здобувачів вищої освіти, викладачів), моніторинг працевлаштування та успішності випускників, самооцінку та заходи саморегуляції якості освітнього процесу.

Моніторинг, самооцінка, саморегуляція освітнього середовища (умов, можливостей, ресурсів) містить: моніторинг ринку праці, моніторинг якості викладацького персоналу, моніторинг безпечного, підтримуючого освітнього середовища, моніторинг матеріально-технічних умов, опитування зовнішніх стейкхолдерів (представників ринку праці, громадськості, батьків), самооцінку та заходи саморегуляції якості освітнього середовища.

Моніторинг, самооцінка, саморегуляція управління якістю освіти полягає у: моніторингу наявності та функціонуванні нормативного, інформаційного, організаційного забезпечення якості освіти, реалізації функцій управління за процесами забезпечення якості на всіх рівнях організаційної структури управління.

Таким чином, адаптивність освітнього процесу підтримується системою внутрішнього забезпечення якості у закладі вищої освіти завдяки спрямованій самоорганізації, відповідно до тенденцій змін, дотримання вимог стандартів якості, запровадження процедур моніторингу, самооцінки, саморегуляції на всіх рівнях організаційної структури управління.

Бібліографія:

1. Закон України «Про освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
2. Закон України «Про вищу освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.
3. Соціолого-педагогічний словник; [за ред. В.В Радула]. Київ, «ЕксОб», 2004. 304 с.
4. Стратегія розвитку вищої освіти в Україні на 2021-2031 роки (Проект). URL : http://www.reform.org.ua/proj_edu_strategy_2021-2031.pdf.
5. Якість освіти. URL : <https://mon.gov.ua/ua/tag/yakist-osviti>.
6. Ячменьова, В.М., Османова, З.О. (2010). Сутність понять «адаптація» та «адаптивність». *Проблеми економіки та управління*. Вип. 684. С. 346-353.